

**ТЕХНАЛАГІЧНАЯ КАРТА МАРШРУТА ЭКСКУРСІІ
«СЦЯЖЫНКІ СМУТКУ, ГОНАРУ, ПАДЗЯКІ»**

Месца прыпынку	Аб'ект паказу	Працягласць паказу	Найменне падтэмы і асноўныя пытанні	Метадычныя ўказанні
Вул. Стаханаўская, 35,	Мемарыяльная дошка на будынку сярэдняй школы № 8 г.Барысава	15 хв.	Актуальнасць тэмы ў сувязі з 75-годдзем вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Прызначэнне мемарыяльных дошак, іх колькасць у Барысаве	Пазнаеміць з гісторыяй школы № 8, якой ў 2020 г. споўніцца 100 гадоў. Звярнуць увагу на гонар школы – яе выпускнікоў, іх уклад у барацьбу з фашызмам. Актуалізаваць веды ўдзельнікаў экскурсіі аб гісторыі Вялікай Айчыннай вайны і падзеях на Барысаўшчыне. Звярнуць увагу, што на маршруце не раз сустрэнем напамін пра падзеі вайны ў выглядзе мемарыяльных дошак.
Вул. Гагарына, 4а	Аўтамабільны мост праз Бярэзіну	15 хв.	Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі. Абарона Барысава і мастоў праз Бярэзіну ў чэрвені 1941 г.	Падкрэсліць цяжкасць вызначанага перыяду, адсутнасць выразнай арганізацыі адступлення. Пазнаеміць з асаблівасцямі арганізацыі абароны Барысава. Цікавыя факты: 1) адзіны выпадак за ўсю гісторыю вайны, калі за абарону маста палкоўніку Лізюкову А.І. прысвоена званне Героя Савецкага Саюза з уручэннем ордэна Леніна і медаля "Залатая Зорка" (№ 531); 2) падчас бароны Барысава сын іспанскай рэвалюцыянеркі Рубен Ібаруры і яго салдаты на працягу шасці гадзін утрымлівалі мост праз раку Бярэзіна; 3) 1-й Маскоўская мотастралковая дывізія пад камандаваннем Я. Крэйзера ў 1941 годзе абараняла Барысаў, а летам 1944 г. вызваляла наш горад; 4) фактычна да падыходу рэгулярных войскаў абарону Барысава арганізаваў і ўзначаліў начальнік

				Барысаўскага танкавага вучылішча І.З.Сусайкоў.
Вул. 1-й Маскоўскай дывізіі	Абеліск у гонар 1-й Гвардзейскай Маскоўска-Мінскай мотастралковай дывізіі	10 хв.	Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі. Дзеянні 1-й Маскоўскай мотастралковай дывізіі пад камандаваннем палкоўніка Я.Г.Крэйзера на галоўным кірунку ўдару вермахта - маскоўскім.	Гістарычная спраўка пра баявы шлях 1-й Гвардзейскай Маскоўска-Мінскай мотастралковай дывізіі. Асоба Я.Крэйзера. Удзел у абароне горада курсантаў Барысаўскага танкавага вучылішча пад камандаваннем палкавога камісара І.З.Сусайкова. За перыяд баявых дзеянняў - з 23 чэрвеня па 11 ліпеня 1941 г. - страты Барысаўскага танкавага вучылішча ў асабістым складзе склалі 192 чалавекі забітымі і прапаўшымі без вестак, яшчэ 68 курсантаў і афіцэраў атрымалі раненні. Дарагая цана для вучылішча, у якім налічвалася ўсяго шэсьцьсот чалавек. У памяць аб чэрвеньскіх баях 1941-га і гераізме курсантаў вучэльні на ўскраіне Барысава ў напрамку Зембін усталяваны сціплы абеліск. Цікавы факт. Камандуючы нямецкай 2-й танкавай групай генерал-палкоўнік Г. Гудэрыян успамінаў: “... 18-я танкавая дывізія атрымала досыць поўнае ўяўленне пра сілу рускіх, бо (пад Барысавам) яны ўпершыню ўжылі свае танкі Т-34, супраць якіх нашы гарматы ў той час былі занадта слабыя ...”
Вул. III Інтэрнацыянала, былы будынак цэнтра дзіцячай творчасці	Мемарыяльная дошка ўдзельнікам піянерскай падпольнай арганізацыі пад кіраўніцтвам	20 хв.	Арганізацыя народнага супраціўлення акупацыйнаму рэжыму. Акупантам не скарыліся! Барысаўскае падполле. Партызанская барацьба на	Праездам па вул. 1й Маскоўскай дывізіі неабходна звярнуць увагу на разгортванне ўсенароднай барацьбы супраць фашысцкага рэжыму, стварэнню партызанскіх атрадаў і падпольных груп. На гарадскіх могілках «Барок» знаходзіцца

	Віктара Пашкевіча		Барысаўшчыне.	брацкая магіла, у якой пахаваны кіраўнікі партызанскіх атрадаў Мядзел Н. і Папоў І., пакараныя ўвосень 1942 гады акупантамі. У 1975 годзе на іх магіле быў усталяваны гранітны абеліск, вышыняй 1,65 метра. Пазнаеміць экскурсантаў з біяграфіямі найбольш вядомых падпольшчыкаў Барысава - І.А. Яраша, В.В.Карнюшка, П.Ф.Парабковіча. Дзейнасць групы У.Лазоўскага і І.Даўгалава. Маладзержная група Б.Качана. Медыкі-падпольшчыкі. Удзел барысаўскіх партызан у пакаранні гаўляйтэра В. Кубэ.
Вуліца Лапаціна, 170	Помнік ахвярам Барысаўскага гета на месцы масавага растрэлу яўрэяў	20 хв.	Акупацыйны рэжым на Беларусі. Халакост. Сістэма канцлагаў на тэрыторыі Барысава. Гета ў Барысаве і Зембіне.	Нямецкі “новы парадак”. 6 лагераў смерці ў Барысаве. Вогненныя вёскі Барысаўшчыны. Трагедыя Барысаўскага і Зембінскага гета. Неабходна звярнуць увагу на палітыку генацыду і германізацыі, якую праводзілі германскія ўлады на акупіраванай тэрыторыі, паняцце Халакост. Пры наведванні памятніка ахвярам Барысаўскага гета падкрэсліць ролю мясцовай паліцыі. Рэкамендуецца правесці хвіліну маўчання.
Вул. Гагарына, 4а	Помнік экіпажу Паўла Рака	15 хв.	Вызваленне Беларусі. Аперацыя “Баграціён”. Подзвіг танкавага экіпажа пад камандаваннем П.Рака.	Пазнаеміць удзельнікаў экскурсіі з пачаткам вызвалення БССР і стратэгічнай аперацыяй “Баграціён”. Цікавы факт. Адзіны выпадак за ўсю гісторыю Вялікай Айчыннай вайны, калі ўсе тры члены экіпажа баявой адзінкі былі ўзнагароджаны званнем Героя Савецкага Саюза. 17 гадзін, прарваўшыся праз мост, экіпаж танка адзін змагаўся супраць немцаў, вызваліў вязняў канцлагера

				раненых у шпіталі. Усе яны – П.Рак, А.Пятраеў, А.Данілаў – загінулі і былі пахаваны на гарадскіх могілках. Іх іменамі названы вуліцы горада.
Вуліца Толсцікава	-	-	Вызваленне Беларусі. Аперацыя “Баграціён”. Вызваленне Барысава і раёна.	Праездам па вуліцы Толсцікава знаёмім з фактамі біяграфіі нашага знакамітага земляка Героя Савецкага Саюза . Дапаўняем, што ўдзельнікамі вызвалення Барысава былі таксама авіяпалкі - 125 жаночы імя М.Расковай і полк французскіх летчыкаў “Нармандыя- Неман”. Гэта тыя людзі, якіх мы павінны памятаць і ганарыцца імі.
Вул. Чапаева	Помнік ахвярам фашызму	15 хв.	Акупацыйны рэжым на Беларусі.	Актуалізаваць веды экскурсантаў па паняццях гета і лагер смерці. На месцы сквера і “Вечнага агню” падчас вайны знаходзіўся лагер для ваеннапалонных Шталаг-382. Не раз мясцовыя жыхары спасалі вязняў, медыкі-падпольшчыкі ставілі іх “на ногі”, а партызанскія сувязныя, як Люся Чалоўская, выводзілі іх у партызанскія атрады. Менавіта з партызанамі брыгады дзядзі Колі, імя Шчорса і інш. былі звязаны падпольшчыкі Барысава. За гады вайны ў Барысаве было знішчана 33 тысячы людзей. Аб іх напамінае “Вечны агонь” у скверы на вуліцы Чапаева. Гэта наш боль і смутак. Таксама ля сквера знаходзіцца алея 10 Герояў Савецкага Саюза – ураджэнцаў Барысаўшчыны. Магчыма таксама правесці хвіліну маўчання.
Вул. 8 сакавіка	Воінскі	20 хв.	Крок у неўміручасць.	На гарадскіх могілках па вул. 8-га сакавіка

	<p>мемарыяльны комплекс. Могілка Герояў Савецкага Саюза П.Рака, А.Пятраева, А.Данілава</p>		<p>Уклад барысаўчан у перамогу над фашызмам і разгром фашысцкай Германіі.</p>	<p>ў 1969 годзе быў адкрыты мемарыяльны комплекс на месцы пахавання 325 савецкіх воінаў, якія загінулі ў баях у чэрвені-ліпені 1944 г. пры вызваленні г. Барысава і Барысаўскага р-на. Скульптурны помнік служыць асновай воінскага мемарыяльнага комплексу і быў адрэстаўраваны ў 1990 годзе. Па абодва бакі алеі, вядучы да помніка, устаноўлены надмагільныя пліты і стэлы з імёнамі загінуўшых.</p>
<p>Ваенны гарадок Печы</p>	<p>Дом афіцэраў – падчас вайны разведшкола абвера “Сатурн”</p>	<p>15 хв.</p>	<p>Барысаўскае падполле.</p>	<p>Расказаць, як па заданню ЦШПД тры барысаўскіх “мушкецера” Б.Качан, А.Ржавуцкі і М.Капшай выявілі месца знаходжання дыверсійна-разведвальнай школы абвера “Сатурн”, выкралі начальніка школы Нівелінгера і начальніка штаба Вільденмаера. На жаль, хлопцы не былі ўзнагароджаны за свой уклад у перамогу над фашызмам. Б.Качан і А.Ржавуцкі загінулі пры выкананні баявога задання.</p>
<p>Вул. Гагарына</p>	<p>Мемарыял «Дарога Перамогі»</p>	<p>5 хв.</p>	<p>Крок у неўміручасць.</p>	<p>Мемарыял размешчаны на скрыжаванні вул. ім. І. Дзёміна і вул. ім. Ю. Гагарына і быў пабудаваны ў красавіку 2009 года ў памяць ваенных гадоў і перамогі беларускага народа ў вайне 1941-1945 гг. Наведванне гэтага помніка дае магчымасць яшчэ раз успомніць усе, аб чым даведаліся на экскурсіі. Рэкамендуецца правесці –міні-віктарыну.</p>
<p>Вул. Стаханаўская, 35</p>	<p>Сярэдняя школа № 8 г.Барысава</p>	<p>10 хв.</p>	<p>Заканчэнне экскурсіі</p>	<p>Яшчэ раз звярнуць увагу на мемарыяльную дошку і нагадаць, што на барацьбу з ворагам, захопнікам паўстаў увесь народ ад мала да вяліка. Нават тыя, хто не стаў</p>

				<p>партызанам альбо падпольшчыкам, не трапіў ў нямецчыну ў якасці астарбайтара таксама ўнеслі ўклад у перамогу тым, што выжылі і нарадзілі дзяцей. Неабходна памятаць аб гэтым, адносіцца з павагай да гісторыі свайго народа і сваёй малой Радзімы, ганарыцца подзвігам продкаў і памятаць, што мы – іх нашчадкі. Неабходна падзякаваць вадзіцелю, а таксама ўдзельнікам экскурсіі за ўвагу і добрыя паводзіны.</p>
--	--	--	--	--